

GYARAPODUNK

Júniusban unokám született. A harmadik. Anyámról nevezik Vilmának, de azért is, mert —testvéreihöz hasonlóan — olyan nevet kapott, amit svédül és magyarul egyformán írnak. Írunk majd, gondolom, mert szeretném őt is megtanítani a magyar ábécére, anyanyelvének írására és olvasására. Ha megérem... Ezt most nem a magam féltésével mondom, hanem inkább az előttem járó öregektől örökölt megszokásból. Nem is illik ide, mert most sokféle gyarapodásunkról szeretnék szólni. Mégpedig olyan megközelítésben, amit egyik hasra esésekor tanultam barátomtól, aki azzal biztatott, hogy legyek szíves a dolgokat a jobbik oldalukról nézni: ha már elvágódtam, — merthogy elgáncsoltak egyszer-ötször — örülnöm kellene, hogy ilyenformán közelebről szemlélhetem az anyaföldet, amelyen sok más minden mellett, az érdekesnél érdekesebb megírható témák hevernek.

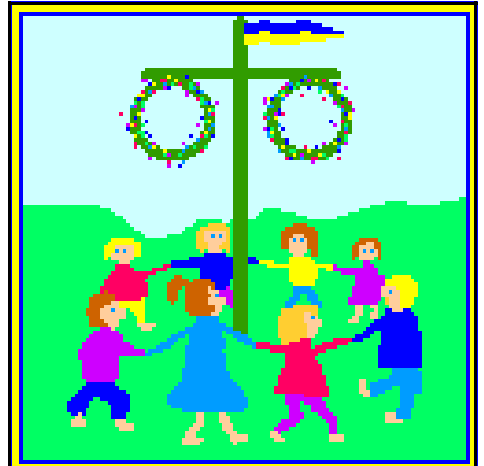
Sopánkodhatnék, hogy miként fogom a nagyobbikat érettségi előtti korában, a középsőt negyedik, a kicsit pedig első osztályos korában egyszerre tanítani, de nem teszem, mert egyelőre eltölt az öröm amiatt, hogy a lányoméék túltettek szüleiken, volt merszük belevágni a nagyobb családalapításba.

Nem éppen a győztesek magasságából szemlélem a világot, de gyarapodásunk különféle jeleit, akkor is biztatónak tartom, ha mások legyintéssel veszik tudomásul, vagy tudomásul sem veszik a tényeket. Itt van például Lundi Magyar Rádió adása. Még egy ilyen nincs Svédországban. Esztendeje azon vagyunk, hogy a város adta nagylelkű lehetőségeket kihasználva értelmes, hasznos és szórakoztató adásokat állandósítsunk minden vasárnap délutáni egyórás adásunkban... Lassacskán egyre többen megfordulnak a stúdióban, lapszerkesztőségünkben is sikerült

Folytatása a 3. oldalon

Visegrádon időnként lovagi játékokat rendeznek, de más módon is fellevenítik a középkorból ismert embernemesítő foglalkozásokat. Svédországban is többen viselik a lovagi címet. Erről szól főmunkatársunk (maga is nemes lovas) ismertető írása a 18 -19. oldalon

Nagy eseményünk a nyári napforduló: a végtelen éjszakában a viking ősök hagyományait követve a svédek májusfára emlékeztető díszített oszlopot állítanak, tűzgyújtással, éjféli szaunázással összekötött népünnepélyt tartanak.

A tartalomból

Jelenidő:

Lépés a Gutenberg-galaxisból	2
Hírözönös honlap indul., Kapcsolatok, Látogatók	3

Koppenhágai Lap:

Mire jó a család a modern korban?	4-6
Foci mese	7

Lundi Lap:

Mi történt házuk táján 2005 első felében?	8
---	---

Gyarapodunk.	9
--------------	---

Övergränsen	10
-------------	----

Malmöi Lap:

Tanfolyamok, Szórakozás	11
-------------------------	----

Oslo oldal

Hírek	12
BIG WAVE! - II. rész	13-14

Gyermekeknek:

A magyarok története -3	15
Lovagolunk, tevelgünk	15

Iskola:	16-17
---------	-------

Történelem:

Lovagok, lovagrendek	18-19
Fodor Béla új honlapja	20

Lapunk a világhálón:
www.hhrf.org/magyarliget
ISSN 1404-7780

Megjelent

A kolozsvári Stúdium Kiadónál nemrég megjelent kötet a szerző harmincötödik könyve. A címében felüntetett kötőszó jelzi, hogy a versekből, hangjátékokból és töprengésekből készült összeállítás: adalék — önmaga meglepetésére készült, kerekévfordulás születésnapi ajándék — eddigi megjelent munkáihoz:

„Fáradni látott egy évszázad, / Behordom lassan a szénámat...” — vallja a szerző, egykori szomszédja, az erdélyi Horváth István bölcs, feladat-kijelölő verssoraira emlékezve.

Lépés a Gutenberg-galaxisból

A változó időnek megfelelően, a kezében könyvet tartó ember jelképe helyébe a képernyőre meredő ember figurája kerül. De azért még nincs vége a Gutenberg-galaxisnak, ne készüljünk a temetésére. Napjainkban is számos erőfeszítésnek lehetünk tanúi, amelyek mind azért történnek, hogy a könyv népszerűsége továbbra is megmaradjon. Felesleges riogatnunk magunkat azzal, hogy máról holnapra eltűnik. Inkább csak átalakul. Olyasvalami történik, mint amikor az agyagtábláról áttértünk a pergamentre, a papiruszra rajzolásról a nyomtatásra. A jövőben írásbeliségünk hordozója nemcsak a papír, hanem a mágneses lemez és a számítógép lesznek. Az indokok sorából most csak a szövegek kezelhetőségét, a digitális könyvek könnyebb terjeszthetőségét, raktározását, olcsóságát vegyük figyelembe, és azt, hogy növekvő könyvéhségünkhöz amúgy sem lesz elég földünk minden erdeje.

A „tessék elképzelni” helyett a már meglévő könyvhelyettesítő eszközeinket sorolom: Van már könyv nagyságú, vékony, ágyba vihető, ha szükséges bársonyos tapintású számítógép, amelybe több vastos könyv szövege elfér, amelyet gombnyomásra, érintésre vagy akár olvasási sebességünknek megfelelően önműködő lapozgatásra is beállíthatunk. A legújabb hordozható telefonokba épített számítógépek kiválóan alkalmasak arra, hogy ne

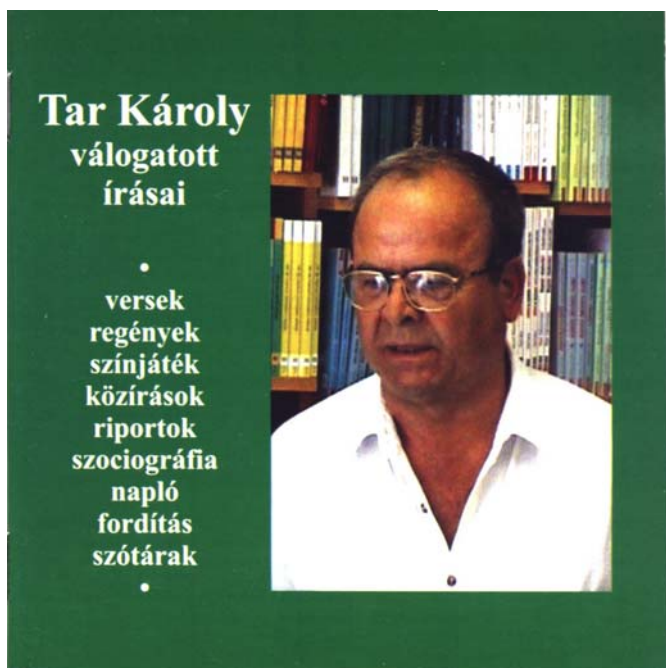
csak a távirati irodák híreit, Internet-oldalakat, hanem a beletáplált könyvek szövegeit is olvashassuk képernyőjükről. Már „bejáratás” alatt van az e-papír, ami nem más mint papír vastagságú, újságoldalnyi számítógép, amelynek raktárában kisebb könyvtár is elfér.

És most tessék elképzelni, hogy valamely klasszikus világirodalmi hírességet eredetiben szándékozunk olvasni. Ehhez betöltjük kedvenc hordozható számítógépünkbe össze műveit, életrajzeit, a róla szóló irodalomtörténeti köteteket, szótárakat, enciklopédiákat, fordításokat és minden egyebet, ami csak eszünkbe jut. Kényelmesen elhelyezkedünk karszékekben, ágyban, napozón, vonaton, repülőn, és fel sem kell állnunk ahhoz, hogy a választott szöveg tökéletes megértéséhez szükséges segédkönyvekbe is „belelapozzunk”. A betöltéshez máris segítségünkre van a Magyar Elektronikus Könyvtár (www.mek.oszk.hu)

Ilyen megfontolásból, a jövőre figyelve, készítettem válogatott írásaimat tartalmazó lemezem is, amelyet olvasóim figyelmébe ajánlok.

A szöveggondozásban és a számítógépes szerkesztésben nyújtott önzetlen segítségért ezúton mondok köszönetet Balázs Viktóriának, Kónya Balásznak, Tiglezan Józsefnek, Nits Árpádnak, Vajdas Ilonának, Buchmüller Ildikónak, és Köves Péternek, aki nyomdai munkálatokat és sokszorosítást végezte.

Íme a lemez borítója. Megrendelhető a szerkesztőségben.

Gyarapodunk

Folytatás az első oldalról

javuló minőségben rögzítünk az irodalmi műsorok anyagait.

És öt esztendeje közösségi munkával folyamatosan megjelentetjük Svédország rengeteg „ligetének” sorában az egyedüli Magyar Ligetet. Nemcsak, hogy nem irigykedünk a többi svédországi magyar lap anyagi helyzetére, hanem örülünk támogatottságunknak. A *Híradó* legutóbbi számából megtudhatuk, hogy Újvári Tünde mellett ezután Sall László szerkeszti a SZMOSZ lapját. Ennek a gyarapodásnak az előnye többek között az, hogy a Sall László által készített *Két évszak* című CD-lemezek az *Aghegy* című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyamban való népszerűsítésén kívül is nagyobb teret kapnak. Fanyaloghathánánk, hogy a Ligetben rendre elapadt ifjúsági melléklet... most a *Híradó*ban jelen van. Örömmel üdvözljük, hiszen ezzel és más induló rovataival a magyar egyesületek szövetségének lapja tematikájában és területi átfedésében is továbblépett a szervezeti kérdések megszabta szűk kereten, olvasmánysága fokozatosan javul. Bebizonyosodni látszik, hogy a svédországi magyaroknak is több lapra van és lesz szükségük, hiszen anyanyelvünk ápolásának jó eszköze az írás és az olvasás. Dicséret illeti a havonta kétszeri megjelenéssel beharangozott norrköpingi magyarok lapjának, a Magyar Tükörnek a szerkesztőit, valamint a mostanában terjedő különféle magyar egyesületi honlapokat, többek között a malmóit, a lundit, a helsinborgit, a göteborgi gyerekeket. Az *Ághegy-Liget Baráti Társaság*ét is, ahonnan az olvasók megtudhatják, hogy nemsokára a skandináv magyar alkotók lapjának 6-10. számát tartalmazó 710 oldalas és 28 színes mellékletet magában foglaló kötetet A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságával (Anyanyelvi Konferencia) közös kiadásban jelenteti meg Budapesten.

Gyarapodásunk jeleit felelőlegesen azért szükséges, hogy bennünk felgyülemlett kishitúséget mérsékeljük. Hiányosságaink, hibáink és elégtelenségeink miatt se keseredjünk, hiszen tanulhatunk belőlük, sok minden attól függ, hogy az érem melyik oldalát nézzük.

(tk)

Hírözönös honlap indul

Elnézésüket kérem, hogy kéréstelenül megkeresem Önöket, de hiszem, hogy levelem tartalmát érdekesnek fogják találni.

Vass Ilona Éva vagyok Magyarországról, Debrecenből. Márciusban indítottunk itt Magyarországon egy új típusú (mind filozófiájában, mind technológiájában) hírportált. Lényege, hogy a portálra az ország minden részéről publikálnak helyi híreket a helyi újságírók és szerkesztőségek – legyenek akár milyen aprók is, egy egyszerű eszközzel az Interneten, cenzúra nélkül. Így egy helyen olvashatnak az emberek az ország minden szegletéről, és nem csupán a bulvár, és kizárólag a főváros hírei ömlenek rájuk.

Az egyes tudósítók, akik partnerségünkbe tartoznak, saját nevükkel fémjelezzik híreiket, ugyanakkor a portálon belül lakóhelyüktől függően valamely újsághoz kötik azokat, például Mohácsi Hírek, vagy Szolnok Online, stb. Minden tudósítónak és újságnak vannak saját oldalai is, ahol csak az ő híreik gyűlnek, illetve ahol bemutatkozhatnak.

Nem titkolt tervünk ezzel a kezdeményezéssel kapcsolatban, hogy a világszerte szétszórta magyar nép híreit — éljenek bárhol — egy helyen tudjuk gyűjteni és közvetíteni. Jelenleg a hazai szerkesztőinken kívül már Kárpátaljáról is van partnerünk, aki különleges színfoltja a portál hírpalettájának.

Az Önök esetében a hírek megjelenésük a Magyar Liget neve alatt, ugyanakkor megtalálhatóak lesznek a szerkesztők neve alatt is. Természetesen, ha más újságokba is írnak, azt is fel tudjuk venni a portálra, és a híreket oda is köthetik. Ha ezt valaki

Kapcsolat

nem igényli, akkor független tudósítóként is publikálhat a portálra.

Biztosra veszem, hogy olvasóink nagy örömmel vennék a híreket Önöktől is. Kérem, ha idejük engedi, tekintsek meg ezt a portált, melyet megtalálnak a www.helyilapok.hu Internetes címen.

Bízom abban, hogy szívesen veszik felajánlásunkat, hogy kipróbálják ezt a fajta megjelenési lehetőséget ezen az úttörő jellegű portálon. Ami fontos lehet: kezdeményezésünk politika-mentes.

Válaszukat várva, őszinte üdvözléssel: 00-36-30-336-4738

Vass Ilona Éva
Helyi Lapok Online

Látogatók

Nem biztos hogy jó helyen kopogtatok, de remélem segíthetnek nekünk.

A párommal június 30-án Svédországba repülünk, és öt hetig maradunk. Anyagi lehetőségeink korlátozottak, mindenképp dolgozni szeretnénk. Fiatalok vagyunk mindent elvállalnánk. A párom jelenleg motoros futárként dolgozik, de korábban lakásfelújításokat vállalt, minden házkörüli munkához ért becsülettel.

Főiskolás vagyok, vállalkozóként is dolgozom (irodaellátás), és imádom a gyerekeket. Szeretnénk minél többet látni Svédországból.

Ha Ön nem segíthet, kérem adjon olyan címetek, ahol ilyen ügyben segítséget kaphatnánk.

Előre is köszönjük hozzánk való jószágát!

Várom válaszát a kiadóban.

Tisztelettel: **Nagy Gizella**

Levelezne

Székelyföldi mérnök-üzletasszony levelezne nemzeti érzésű, cselekvő, magyar-svéd, hatvanas úrral, akinek látogatását várja. Cím a szerkesztőségben.

Mire jó a család a modern korban?

A Koppenhágai Hamvas Béla Klub Látóköre áprilisban a Kapelvej 44 Kultúrházban a család kérdését „keringette meg.”

Látókör mottó: "Úgy vagyunk mi evvel a 'tanácskozással', mint az a bizonyos legendabéli indián törzs, amely meghívott egyszer egy fehér embert egy ilyen alkalomra. A leírás szerint nagyon 'látókörös' módon megkeringettek néhány kérdést a tűz körül. Volt, aki álmát mesélte el, volt, aki véleményét mondta, volt, aki csak hümmögött... Eszegettek, iszogattak, pipázgattak közben, azután szépen elköszöntek. A vendég megrökönyödve kérdezte az utolsót, hogy de hát most mi lesz a problémákkal, mit határoztak, stb. Mire a vendéglátó kicsit csodálkozva azt válaszolta, hogy de hiszen mindannyian tudják, hogy mit kell csinálnunk." Aki nem ismeri a műfajt, annak csak annyit, hogy néhány egyszerű szabálya van az együttlétnek. Valaki, valamivel, egy kis zenével, néhány felolvasott mondattal bevezeti a témát, azután pedig körbeme gyünk, és mindenki elmondja elsőre röviden, mi jut eszébe a kérdésről. A többiek pedig „csak” figyelnek, nem kotyognak bele, nem foglalognak mással. (Nem is olyan könnyű ám, mint elsőre látszik!;-) Utána újabb, kicsit bővebb körök, legvégül meg fel lehet iratkozni, hogy ki, mihez, mikor akar hozzászólni, kérdezni, stb. Nos ezúttal is csodák-csodájára majdnem végig megvolt a tapasztalataink szerint minimálisan ajánlott (néha több, néha kevesebb, néha „váltott”) hét résztvevő, mégpedig elég változatos összeállításban, fiatal-öreg, nő-férfi, családosok, gyerekesek, és elváltak, és ráadásul ahányan, annyiféle hivatással, élettapasztalattal, stb. Ez pedig megint csak ajánlott, mint mondjuk egy népfőiskolai kurzus esetében, ugyanis így telítődik meg leginkább a „keringetés” sokszínű-rezgésű energiával, ami azután sokdimenzióssá, vagyis átláthatóbbá, átélhetőbbé teszi a kialakuló „holografikus-grammatikus” közös képet. Legelőször is belehallgattunk a Béla Hamvas Group for Intuitive Music nemrég kiadott CD-jébe. (Erről csak

annyit itt, hogy magyar, dán, és német, rajzos, szöveges „kották”, inspirációk alapján szabadon játszunk*).

„Látókörfelelősünk, és pénztárosunk” B. Kriszta vezette be az egykori látókörözőnk, az azóta hazaköltözött S. Dóra bátyjának, Simon András (grafikus, írónak) *Isten gyermeke vagy* című könyvéből néhány gondolatot felolvasva. Részlet: "Amilyen oktalanság lenne egy hatalmas és gyönyörű várost elpusztítani azért, mert rossz emberek is laknak benne, olyan értelmetlen lenne megutálnod és elemésztened magad makacs rossz tulajdonságaid miatt, amelyek megtörik értéked fényét. A gonosz akkor éri el célját, ha sikerül csak a rosszat láttatnia veled, s így mindenfajta szennyyel bemocskolni léted szentélyét. Azt akarja, ne legyen nyugodt lakásod önmagadban, s az általa mesterien felnagyított belső rendtelenségből az ő báltermeibe menekülj, hogy bénultan táncoló bábja légy. De ne engedd rászedni magad, mert hatalmat kaptál felette."

Az első hozzászóló (gyermektelen férfiember, együtt él egy dán nővel) tömören, de elég alaposan kifejtette, hogy nézete szerint a modern kiscsalád az önzésre alapul, és hogy szerinte az igazi család talán „a horda” volt utoljára, ahol is mindenki nevelte mindenki gyerekét, és a generációk együtt élvén, mindegyik élet-létszint reprezentálva volt, a bölcs, és tisztelt öregektől, a hős ifjakig. De a magántulajdon megjelenésével, különösen az öröklés kérdését illetően végleg felbomlott ez a lehetőség, ami meg ma van, az csak egyének csapongó improvizációja.

A második hozzászóló (elvált, most a

fia is”) azon gondolkodott el, hogy vajon a lelelengyerekeknek milyen a családképük (erre később többen is egy sor pozitív tapasztalattal válaszoltak: öleg jó szülők lesznek belőlük - általában).

A harmadik (fiatal anyuka, dán férjjel) azon elmélkedett, hogy mióta megvan a kisfia állandó lelkiismeret furdalása van. Úgy érzi a gyerek nem kap elég figyelmet tőle, pedig ő szeretné bevezetni az életbe jól, és esz-közökkel ellátni, és” megmutatni, hogy a közös feladat előmozdítani a jót egymásban. De közben ott a munka, és azt is élvezzi” No és egy példa egy angol filmből, ahol is egy pakisztáni fiút egy angol nővel való házasságáról avval akarja lebeszélteni az apja, hogy az angolok sohase fogják őt olyan FENNTARTÁS NÉLKÜL TÁMOGATNI, mint a családja.

A negyedik (elvált, három nagygyerekes anyuka) szerint, akár hogy is, szükség volna anyukára, apukára, és bármi is van-lesz, bizonyos alkalmakkor egymásra gondolnak a szülők, gyerekek (karácsony, húsvét, születésnapok, stb.). Végül is több jó van az „intézményben”, mint rossz.

Ötödik (házaspár nő tagja, nagy, éppen elköltözött fiúgyerekekkel): Gyerekként, amikor láttam a sok veszekedést otthon arra gondoltam, hogy jobb lenne, ha elválnának. Most meg azt látom, hogy ez mégiscsak egy jó szövetség, lehet egymásra támaszkodni. (Közbeszólás: jó nektek, ha így van, de aki meg benne van a dologban az igyekezze kifelé” Nevetés, - és persze a közbeszólót „lecsengetjük”!;-)

Hatodik (a házaspár férfi tagja): Az egész család dolog egy olyan rózsaszínre festett álom, amivel becsalizzák az embereket a társadalom túlélésének érdekében gyerektermelésre. Amint van rá költség, lehet látni, mint Dániában, lassan a népesség 50 szá-

zalék a él maga, avagy önzően csapong? Ki tudja mi lesz 25 év múlva? Hazugság az egész, rossz példa és erőlködés. A gyerekek meg azt hiszik, hogy csak az ő családjuk volt tele problémákkal, és megpróbálják ők is elérni a probléma nélküli családi életet, ami képtelenség. Lehet érdekszövetség esetleg?

Hetedik (a házaspár nagyfia): „Fél éve élünk csak együtt a barátnőmmel, de azért teli vagyunk konfliktusokkal. Ki mosogat, ki csinálja meg a lecke felét stb. Igyekszem békésen elintézni a dolgokat, és úgy találtam, hogy a párkapcsolatnak az a legjobb, amikor mindent lehetőleg ketten együtt csinálunk. A konyhai munkától a leckeírásig. Szeretnék majd családot alapítani, és mindent megteszek, hogy jól sikerüljön. Az biztos, hogyha valaki hazudik közülünk, az megszünteti az esélyét annak, hogy jól menjen a dolog. Meg kell tudnunk bízni egymásban.

E sorok írója nyolcadikként arról elmélkedett, hogy mire is jó a házasság voltaképpen, mert, amíg ezt úgy nagyjából nem tudjuk definiálni (TÚL a gyerekcsinálási, sőt szex programon is) addig nehéz állást foglalni. Nos, Hamvas például az Karnevál című világirodalmi színvonalú nagy „beavatási” regényében vázolja, hogy úgy néz ki, Egy-Más „hazasegítése”, felemelése (vagy, ahogy tetszik;-) lenne a dolog elsődleges értelme, csak "sajnos senki nem ér rá erre, mert magával van elfoglalva". Azután megemlékeztem még a „Beszélgetések Istenel” című könyvet is, amiben Isten kijelenti kerek percc, hogy a földi boldogságot illetően tőle ne várjunk semmit, csak egymástól, hiszen minden adva lenne, és ő nem tilt és parancsol semmit” Egyezzzünk meg” Bumm-bumm!;-) Amúgy meg hát azért a gyerekek egész jó keretet adnak a mozgásainkhoz ? fejttem ki -, arról nem is

beszélve, hogy vagy 7-8 éves korukig, mintha többet „tudnának” a világ állapotáról, mint a felnőttek, de pld kis, Dániában felnőtt (de magyarul kiválóan értő, beszélő most 8 éves barátom, „neveltem-nevelőm;-) pedig, hogy a biológiai apjával alig van együtt, azt úgy kompenzálta, hogy kialakított egy „papa-kultuszt”, aminek egyrészt szinte semmi köze a vérszerinti apjához, másrészt meg igen csak jelzi, hogy itt bizony „alaprogramhiányról” van szó, tetszik, nem tetszik. Gyerekszemmel az egész világ mégiscsak „saját” anyukával-apukával komplett.

Ez volt az első kör.

Nos a második (harmadik, stb.) kört már csak nagy vonalakban vázolom. Részint azért mert bizony olyan ez, mint az intuitív zenével, hogy jobb csinálni, mint hallgatni, részint meg azért, mert itt azután „feltekeredett” a dolog (amint szokott általában!) olyan „hologrammatikai” magasságokba is, amit hát leírni szinte blaszfémia lenne, mert épp az volt a lényege, hogy spontán módon, a helyszínen született. Azért vázlatosan: Volt, aki arról beszélt, hogy a gyereket bölcsődébe, óvodába, stb. adva le is mondunk arról, hogy a mi neveltünk legyenek. No és, hogy nagypapaként tudott először örülni annak ismét sok, sok keserű-savanyú év után, hogy valaha megpróbálkozott a családalapítással. Volt, aki körkérdést adott föl: vajh, mindenki alkalmas-e rá, hogy családot alapítson? (Felzúgó NEM volt rá az első válasz; csöngetés!;-) Valamit azt is megkérdezte, hogy volna-e jobb modell, ha meg arról is beszélt, hogy kedves mamájától ő bizony annak idején csak a problémákat hallotta egyfolytában, és hát szeretné azért bölcsebben csinálni” Volt aki (sok éves elvált létére) kijelentette, hogy abszolút meggyőződése, hogy

Lázár Ervin Járkáló

csak a család a „megoldás”, Csak hát, ki passzol, kihez egy ilyen kísérletben?! Arra a kérdésre, hogy volna-e alternatíva a családra, azt mutatta be valaki, hogy a Dániában a 70-es években mind vidéken, mind a fővárosban létrejött „kollektívák” (ahol mindenkinek van valamilyen saját lakrésze, de mind a háztartás, mind a többi helyiség közös) ahol, dacára, hogy jogilag egyedülálló, vagy alkalmi párok laknak, nagyon sok gyerek nő, nőtt föl, úgy néz ki valamilyen módon igen jól funkcionálnak.**

Volt, aki a család „rózsaszín álmát” védte, mert különben hogyan is várhatnánk el, hogy a gyerekeink is folytassák?! Valaki felhozta a család, és cseléd fogalmak állítólag bizonyított etimológiai rokonságát. (Hm?!)

Volt, aki a nagyszülői öröme avval válaszolt, hogy alig várja, nagy-papa legyen és bosszút álljon a gyereke miatt érzett kudarcért. Azután elhangzott, hogy miután, legalábbis Dániában anyagilag már egyszerűen NEM SZABAD több anyagi kacsatot adni a gyerekeknek, viszont nyilván sokkal több időt igényelnének, talán ezt kéne a nagy gazdagsággal kezdeni, időt teremteni a gyerekekre. E sorok írója próbált körvonalazni valami gyerekekre alapított „koordináta rendszert”, amit értettek a többiek, meg nem is. Mindenesetre gyereket különben imádó anyuka „kikérte magának”, hogy az Ő élete ÉRTELME a gyereke legyen” Amiben igaza is van, szerintem is, merthogy itt is csak a földi mozgásaink koordinációjáról volt szó, hiszen a gyerek is

egy önálló személyiség a maga gondjaival. Helyette se tudunk tenni semmit. Ha viszont kora hajnaltól késő estig kicsi korától valami közintézményben idomítódik a „társadalmi” feladatokra (grrrrr), miközben mi „megvalósítjuk önmagunkat”, karriert csinálunk, és/avagy hajszoljuk a pénzt akkor azután tényleg nehéz értő, netán szerető embertársakat felnevelni UGYE?! Felemlítődött még ismét, hogy a természet rendezzi a dolgot a szaporodással, akármit is csinálunk (róka effektus***), hogy az egész egy manipulált mátrix része, hogy a „szerelem” csak ennek a naaagy játszmának a vakító luxusa, Feldmár András a „hazugságra épített családpszichológiája”, és még számtalan szebbnél-szebb, és ijesztőbb gondolat” Egészen megdöbbenve elemeztük például öfelsége a Dán Királynő legutóbbi megnyilatkozását az iszlámról. Röviden: - van valami elragadó a hatalmas hitükben, de ugyanakkor rémisztő is az a totalitarizmus, ami szinten e vallás része. Szerinte az iszlám olyan kihívás, ami „ellenjátékot” kívánna, amit a dánok rosszul értelmezett toleranciából, és lustaságból nagyon régóta halogatnak. (No comment.)

Az is szóba került, hogy a kultúrház, amiben vagy 10 éve találkozgatunk nemrég majdnem bezárásra ítéltetett, mert a világ egyik leggazdagabb kis országában a megtakarítás lett a piacfasizta rezsim (egy dán festő definíciója!;-) egyik fő jelszava. A helyzet megítéléséhez tudni kell, hogy Koppenhága legsűrűbben lakott Nørrebro negyedében 100 náció lakik, és vagy 70 ezer emberre jut 3 kultúrház. Valamint azt is tudni kell, hogy vagy 20 éve a bevándorlók, menekültek „integrálása” mindig naaagy problémaként lett kezelve, de a legutóbb a szocdemeket leváltó „liberálkonzervatív-náci” (grrrr) garnitúra egyenesen avval nyerte meg a választásokat, hogy jól ráijesztettek a dán-ságra az „idegen-izlám-veszéllyel”. Nos tényleg vannak problémák Nørrebron, és tényleg vannak veszélyes huligánbandák is, megint egy újabb generáció, akít nem sikerült „integrálni”, nem kap munkát, stb. (E sorok írójának meggyőződése szerint titkos-szolgai szításokkal is terhelve van a dolog!) Talán nem kell nagyon bizonygatni, hogy a kissé elmérgesült (mérgeztett?!) helyzetnek nem a legjobb orvoslata lenne egy kultúr hely be-

zárása; hm?! Végül is annyit tüntettünk, és anynyi aláírás gyűlt össze, hogy elhalasztották legalábbis a hely felszámolását. Bizony, valami büzlik Dániában (is). Azután még kicsit beszélgettünk az udvaron poharazgatva (a báránsült már elfogyott mire lementünk sajna!;-) és valahogy mindenki feldobva indult tovább „saját” élete útján, és megint egyszer bebizonyosodott, hogy a hasonló tanácskozássra szükség van, és tessenek emlékezni a mottóra, - remélhetőleg: „mindannyian [kicsit jobban!;-] tudják, hogy mit kell csinálniuk.”

Üdvözet Koppenhágából.

Szeretettel:

Lázár Ervin Járkáló

(a Hamvas klub elnökfélesége, és ki tudja még ki/

Jegyzetek:

*A B.H.G.I.M CD-t meg lehet rendelni Vincze Ivánnál (ievincze@webspeed.dk) vagy közelebbi információt kérni a hamvasklub@parknet.dk címen.

** Ismerek ilyen módon felnőtt fiatalokat, dán viszonylatban (is) kivételesen nyíltak, és nem igazán lehet

Ungváry Ildikó kép remekbe sikerült képe egy dániai Szent Iván - éji tűzről

észrevenni, hogy igazán hiányzott anyuka, vagy apuka nekik; hm?! Ezen túl viszont olyanokat is otthon, akik hasonló körülmények között nőttek fel, apjukkal-anyjukkal, és mégis, vagy éppen ezért olyan apa-anya komplexusuk van, hogy csak na.

*** Egy történet arról, hogy amint kiirtották a rókákat egy területről (itt nagyon sok szaladgál szabadon a nagyvárosokban is!) a szomszédos területen a rókamamák hirtelen megsokszo-

Foci mese

Volt egyszer hol nem van egy kicsi, ámde mesés királynőség valahol Európában, ami sok mesébe illő tulajdonsága és cselekedete közepette arról is híres, hogy milyen érdekes focimeccseknek ad helyszínt, mennyire furcsa ellenfeleket boronál össze időnként. Volt itt Tibet (hivatalosan nem létező ország) Grönland találkozó, a kínaiak erős rosszallása közepette, de unicumnak számított a hippi állam Christiánia összecsapása is a Dán Királyi Rendőrséggel, hogy

csak kettőt említsünk a sok közül. Nos a jelek szerint Európában időközben már annyira jutottunk (reményeink alapján barátságban, egyenlőségben, test-

vérségben khm...), hogy az új európai tagállamok, valamint a csatlakozásra áhító, de még nem EU tagországok diplomáciai képviselőinek egyik rendkívül csinos, vélhetően hasonlóan tehetséges tagjának, a román konzulnőnek remek ötlete támadt. Miért ne mérkőzhetnének meg az új tagok, valamint a tagságra jelölt országok Dániában élő nemzetiségei, egy-egy barátságos kispályás focimeccs keretében? Milyen jót tenne mindenkinek a stresszes pénzhajszka közepette kikapcsolódásként egy kis

játék, testmozgás, bólintott rá az ötletre a magyar populáció sportosabb része is. A bólogatástól azonban mint már sokszor bizonyosodott még nem biztos, hogy mérkőzés kerekedik.

A mi esetünkben azonban megtörtént a csoda, Ács Mária a magyar konzul (ismét egy hölgy diplomata) néhány lelkes magyar futballbaráttal karöltve gyorsan magáévátette az ötletet, létrejött a találkozó. Akadtak persze kisebb problémák, összeállítási gondok, sérülések, elsősorban a magyar csapat háza táján, de végül július 11-én 13.00-kor a Valby Sportkomplexum egyik pályáján remek nyári időben kezdetét vette a találkozó, miközben a nézők helyi szokás szerint sörrel a kezükben, a fűben ülve ismerkedtek, biztatták kedvenceiket. A mérkőzés a vártnál érdekesebb, izgalmasabb játékot hozott, ahol a fiatalabb és lényegesen összeszokottabb román csapat gyorsan két gólos előnyre tett szert. A mieink először szerepeltek együtt, ennek ellenére hamarosan egymásra hangolódott a társaság. A szebbnél szebb magyar támadások

két szép gólt eredményeztek. A ránk sajnos csak ritkán jellemző összefogás meghozta az eredményt. A második félidőt végül mégiscsak a fiatalabb román csapat bírta jobban erővel, a továbbra is szép játékot bemutató magyar csapat, ha egy hajszállal is de 6-4 arányban végül is alulmaradt.

Ha azonban azt vesszük alapul, hogy csapatunkból többen is a mérkőzés napján találkoztak először életükben, míg ellenfelünk már ötödik mérkőzésén is túl volt, hogy a rutinos kapusunk helyett, akit a legrosszabbkor kényszerített az oldalon mellé a lumbágó egy mezőnyjátékosunk vállalta ezt a nehéz szerepet, hogy Tóth "Stefi" 65 évesen is elnyerte huszoneves ellenfelei elismerését is, akkor bizony elégedettek lehetünk az eredménnyel és a mutatott szép játékkal egyaránt. Csapatunkban mindenki remekül helytállt, de hadd említsük meg külön is a három gólt szerző Bartos Sanyit (rég motoros az egykori Honvéd csatár, utánpótlás válogatott) Bebizonyította, hogy még így ötven felett sem felejtette el a góllövés tudományát. Remek teljesítményt nyújtott a Dániában szereplő egykori újpesti, Kiskapusi Balázs is, aki szép gólja mellett rendre kisegített amikor az idősebbek már nem igen bírták szufflával.

Ha az Ég is úgy akarja (vagy kinek, hogyan tetszik;-), na meg a diplomaták is folytatják a barátkozást, lesz folytatása a focinak is. Az ősszel esedékes visszavágóra bizakodással készülhet a már egy kicsit összeszokottabb társaság.

Koppenhága, 2005. június

Járkáló-Bendo

LUNDI MAGYAR KULTÚRFÓRUM
UNGERSKT KULTURFORUM I LUND

Mi történt házunk táján 2005 első felében?

Ha kiértékelés helyett össze-hasonlítást végzünk s megnézzük, hogy miben tért el ez az évad a tavalyi őszi félévtől, találunk néhány különbséget. Ezek egy része azzal magyarázható, hogy a tavaszi idény műsor-összeállítását jelentősen befolyásolják az ünnepek, iskolai szünetek, melyekből több van tavasszal, mint ősszel, de új, illetve felújított régi műsorformákkal is próbálkoztunk a tavasz folyamán.

Szinte már a hagyományok ápolásának számít a legkisebbek számára rendezett húsvéti nyusizás, részvételünk a Helsingborg melletti Cimborra-táborban. Újdonságnak számítható a gyermekműsorok terén az idei farsangi buli s megemlékezés Anyák Napjáról.

A szombati előadásokat Karl-Gustav Wahlund, lundii egyetemi tanár kezdte, aki svéd létére a magyar néptánc, a népzene szerelmese, s gyakrabban találkozhatunk vele rendezvényeinken, mint a lundii magyarok nagy többségével.

Hellstam Dagmar ukrainai tanulmányútja beszámolójának 2. részét is meghallgattuk s többek között érdekes részleteket tudtunk meg a narancssárga forradalom idején tanúsított hivatalos magyar hozzáállásról.

Mivel Magyarország svédországi nagykövetségével tervezett beszélgetésünk elmaradt, az évad utolsó vendége Ortman Mária, Lundban élő neves műfordító volt.

A márciusi nemzeti ünnepi megemlékezésünknek méltó keretet adott a győri Forrás Színházi Műhely vendégszereplése Szendrey Juliáról, Petőfi hitveséről szóló darabbal.

A tulajdonképpeni tavaszi színházi előadást régi ismerőseink, a kolozsvári Magyar Opera művészei biz-

tósították számunkra egy könnyű műfajú összeállítással.

A tavasz folyamán megjelent a Liget ideji első száma, melyet ezúttal rendezvényeinken osztottunk ki a tagoknak, érdeklődőknek.

Az újdonságok, vagy inkább felújítások közül elsőnek említtem meg kísérletünket a régi szép idők felelevenítésére. Két bált rendeztünk, melyeket így utólag inkább nevezünk csak zenés-táncos esteknek, vagy azok számára, akik egyedül a bál szót fogadják el, javasolom a kamarabált, vagy bálocskát. A méreteivel nem törődök így is, úgy is jól érezték magukat.

Korábban is voltak próbálkozások tanfolyamok szervezésére, tehát teljesen újdonságnak nem számítható ez az ötlet sem. Inkább az adott helyzet, a Vuxenskola-val való együttműködés serkent bennünket arra, hogy ezeket a lehetőségeket értelmesen ki is használjuk. Négy érdekkör, tanfolyam ötlete formálódott meg olyannyira, hogy remélhetőleg az ősz folyamán eljut a megvalósításig. Ezek a főzőtanfolyam, számítógép-tanfolyam kezdők számára, irodalmi olvasókör és rendszeres gyermekfoglalkozás / óvoda.

Ez idáig egyedül a főzőtanfolyam indult be s vendégelte meg néhány alkalommal a tagságot. Többek között a június 28-i évadzárón, melyen finom

rostonsült s magunkkal hozott borocskával mellett kellemesen elbeszélgettünk, majd bezártuk a kapukat, szétszéledt a társaság. Ment mindenki a maga útján élvezni a szabadságot, a nyár melegét, a pihenést, vagy kalandozást. Ősszel ismét találkozunk.

További terveinkről röviden csak annyit, hogy szeptember 16-án a beregszászi színház egy népes csoportja látogat el hozzánk Örkény István Tóthék című színművével. Érdekesnek ígérkezik a Staffanstorpban élő, ismert helytörténésszel, Pfeifer Ivánnal való találkozásunk, aki egy izgalmas felfedezését ismerteti majd velünk. Szeretnénk kiállításokkal is színesíteni tevékenységünket.

Több magyar származású képző-művész él és alkot közvetlen környezetünkben. Tárlat keretében tervezzük bemutatni őket nemcsak tagságunknak, de a lundii közönségnek is.

A fotóművészet előtérbe került a tavasz folyamán. Ennek a művészeti ágnak is vannak kiváló képviselői a svédországi magyarok körében, ők is megérdemelnék a népszerűsítést. A honlapunkon (www.lundikulturforum.se) meghirdetett fotópályázatot ezúton is szíves figyelmébe ajánlok minden fotósnak. Érdekes megnézni az eddig beérkezett pályázatokat! A szép képek talán további résztvevőket ösztökélnek jól sikerült fotóik bemutatására.

Mindannyiunk számára hasznos lenne, ha a műsor-összeállításunkban lenne egy bizonyos mértékű rendszeresség. Kezdetnek bevezetjük a havonta egyszer ismétlődő szombati zenés-táncos esteket, melyeket összehangolunk a főzőtanfolyam gyakorlataival, így mindkettő rendszeressé válik. Ezeknek az esteknek még egy szerepet tervezünk. Szakavatott vezetést mellet minden alkalommal megtanulunk egy igazi szép régi népdalt, elsajátítjuk egy-egy jellegzetes néptánc alapvető lépéseit. Kezdetre, gyökere

Talákoztunk Ortman Mária műfordítóval
Boross Kálmán fotói

lehetne ez egy távlati elképzelésnek, egy dél-svédországi összefogással létrehozandó népmű- vészeti együttesnek. A téma nem is az utcán hever, onnan már beköltözött a fejünkbe; a lehetőségek adva vannak. Ami még hátra van, az már csak rajtunk múlik.

Amint már a bevezetőben említettem, ez a beszámoló nem kiértékelés, hanem csupán összevetés az előző időszakokkal. Tudatosan nem említem a rendezvényeink szervezésében, lebonyolításában tevékenykedők nevét, mivel érzésem szerint egyetlen név kifejejtése — érthető okból — kellemtelen következményekkel járhatna.

Mivel a nyári szabadság két évadra osztja az egyesület munkáját, természetesen a kiértékelést is ehhez kell igazítani. Némi késéssel ugyan, de elvégezzük az első félév összegezését remélhetőleg olyan formában, hogy az egyes vezetők maguk számolnak be az elvégzett munkáról, vagy ha még csak a szervezésnél tartanak, elmondják elképzeléseiket, terveiket.

Minden kedves honfitársunknak s családjának kellemes, tartalmas nyaralást, pihenést, kikapcsolódást, erögyűjtést kívánok.

Az őszi viszontlátásra!

Boross Kálmán

Ne felejtsetd !

**Minden szombaton öt órától várunk
a Magyar Klubban!**

**Olvasd honlapunkat:
www.lundikulturforum.se,**

Gyarapodunk

Újabb érett emberrel gyarapodott magyar közösségünk: **Bernát Balázs** júniusban ballagott, szülei társaságában vidáman búcsúzott iskolájától. Az ismerősöktől kapott rengeteg virággal és apró ajándékokkal vágott neki a nem mindig rögös életútnak, amelyhez sok szerencsét kívánunk.

Bemutatjuk a Lundi Magyar Kultúrfórum legfiatalabb tagját **Bengtsson Vilma Karolinát**— szülei: Bengtsson Håkan és Tar-Bengtsson Zsuzsanna —, akinek szerény mosolygása biztató, amire nagylánnyá nő, minden bizonnyal még nagyobb öröm lesz a folyton gyorsuló/lassuló élet.

ÖVERGRÄNSSET RADIO

**LUND INVANDRARFÖRENINGARNAS
SAMARBETSORGANISATION**

99,1 FM

**Magyar adás:
vasárnap 16:00-17:00
www.lifs.org**

Láttad?

Új köntösben, részben új szerkesztőkkel, megjelent a lund-i bevándorlók svéd nyelvű lapjának idei 3. száma, amely többek között a mindanyiunkat érdeklő lényeges kérdéssel: beilleszkedésünk ügyes-bajos dolgaival is foglalkozik

Olvasd és terjeszd!

Övergränser

Lunds Invandrarföreningars Samarbetsorganisation
The Cooperative Societies for Immigrants in Lund

Gråbrödersgatan 14, 222 22 LUND

Tel: +46 46 121414, E-post: lifs@telia.com

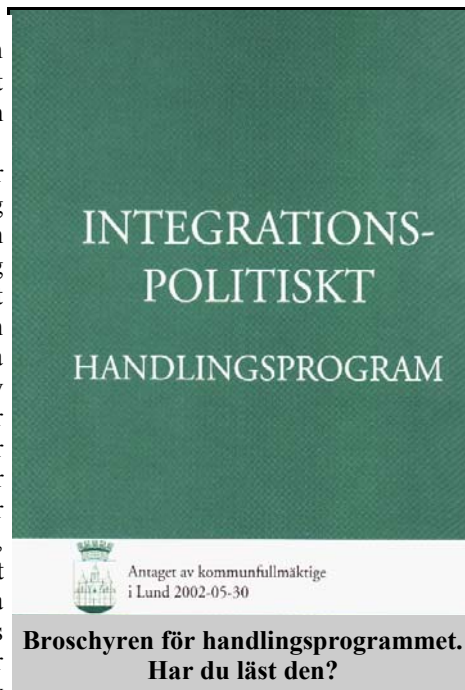
• Grundad: 2002 • Årgång 3 • Nr. 11 •

• 2005 / 3 •

Invandrarrådet/Integrationsrådet

Invandrarrådet bytte år 2001 namn till Integrationsrådet eftersom rådet har ägnat alla sammanträden sedan början av år 2000 åt integration.

Det var i augusti år 2000 när kommunen på rådets förslag organiserade en framtidsverkstad som fick diskutera och spana kring integrationen. Detta ledde till att Invandrarrådet blev styrgrupp och inrättade fyra arbetsgrupper med olika teman. Grupperna, bestående av förtroendevalda samt representanter från LIFS och en tjänsteman, har träffats flera gånger under hösten år 2000 och hela år 2001. Resultatet efter ett intensivt arbete, dels i själva rådet, dels i de fyra arbetsgrupperna, blev ett förslag till integrationspolitiska handlingsprogram för Lunds kommun. Det definitiva förslaget var klart och framställdes slutligen av kommunfullmäktige den 30 maj 2002.

**Broschyren för handlingsprogrammet.
Har du läst den?**

Kommunstyrelsen och dess integrationsråd har ett särskilt ansvar

för att det integrationspolitiska handlingsprogrammets mål och åtgärder inom angivna samhällsområden (utbildning, arbete, fritid/kultur, vård och omsorg, boende, mötesplats) får genomslag samt för att aktivt stimulera integrationsprocessen i kommunen. Därutöver ska de följa utvecklingen av integrationsarbetet och för att genomföra programmet ska medel anslås årligen. För djupare detaljer se "INTEGRATIONS POLITISKT HANDLINGSPROGRAM".

Awad
Abdallah

Tänkvärt

■ De som har misslyckats påstår ofta att framgång bara beror på tur. ■ Att tro är ansträngade men att tvivla kommer nästan av sig självt. ■ I natt smide jag tusen planer men i morse gjorde jag som vanligt. ■ De som lever med planer för framtiden håller sig unga. ■

Innehåll

Hur ser Integrationsrådets historia ut, när startade man med detta i Lund? - Intervju med Kommunalrådet Lennart Prytz om Integrationsrådet	3
Nystart för integrationspolitiken	5
Lunds kommuns Integrationspris	6
En läkare med doktorsexamen	6
Nu presenteras en medlem i LIFS: Somalia International Rehabilitation Centre (SIRC)	7
Kalendarium	7
ÖVERGRÄNSER RADIO	8
LIFS medlemsföreningar 2005 I LUND	8

Redaktion

LIFS Lunds Invandrarföreningars Samarbetsorganisation
046-121414; Mediacentralen Över gränser: 046-374404

Ansvarig utgivare:

Awad Abdallah (awadabdallah@hotmail.com)

Chefredaktör och layout:

Károly Tar (k.tar@comhem.se)

Redaktörer: Renée Besseling (reneebebling@hotmail.com), Béla Fodor (adalbert.b.fodor@sverige.nu), Rolf Nilsén (rolfnilsen.59@hotmail.com)

Korrektur:

Anders Koós (anders.koos@home.se)

Webbtidning:

www.lifs.org/overgranser

Tidningen produceras i samarbete mellan LIFS och Övergränser. För artiklar ansvarar undertecknad författare.

Tanfolyanok

MAGYAR NYELV TANFOLYAM FELNÖTTEKNEK (14 éves kortól)

Elfelejtettél magyarul, vagy soha nem is tudtál? Vagy talán a kedvesed magyar és szeretnél megtanulni magyarul, hogy jobban megismerhesd kultúránkat?

Vagy csak egyszerűen hobyból imádod a nyelveket, és drágának találsz a nyelvkurzusokat? Nos, akkor ez a tanfolyam éppen Neked való!! 13 alkalommal találkozunk ebben a félévben, hogy elkezdjük elsajátítani a magyar nyelv szépségeit, nehézségeit. Játszva, egymással megismerkedve, érdekes formában és sok praktikus ötlettel most megtanulhatsz magyarul.

Időpont: **minden kedden** 17.00-19.00 (2 x 45 perc + 10 perc szünet)

Tanfolyamdíj: 250 kr/fő/13 alkalom (a kurzus anyag ebben az árban benne foglaltatik)

NORBI UPDATE

Hogyan éljük és táplálkozunk helyesen? Mi az amin változtatnod kellene, hogy végre lefogyj néhány kilót? A Magyarországon befutott és közel 180 000 embert segítő Schobert Norbert könyve alapján.

Időpont: **minden csütörtökön** 18.00-19.00 között a társalgóban

Tanfolyamdíj: 9 alkalom - 100 kr
CALANETICS TORNA (nem csak fiataloknak!)

Hogy mi is az a Calanetics?? Röviden mélyizom-torna kevés fizikai energiával. Idősek is és fiatalok is egyaránt véghezvethetik, korhatár nincs! Kényelmes ruhában, földön és tükör előtt edzünk kis szőnyegen. Az egy órás edzés kiválóan alkalmas derékfájósoknak! Időpont: **minden csütörtökön** 19.00-20.00 között a nagyteremben

TÁNC TANFOLYAM

Szeretnél megtanulni tangózni, vagy keringőzni? Jobb később, mint soha! Kezdőknek és haladóknak. Aki társaságra vágyik és táncolna is, köztünk a helye!

Időpont: **minden pénteken** 19.00-20.00 között a nagyteremben

Tanfolyamdíj: 11 alkalom - 120 kr

SZOMBATI ÓVODA

Azokat a gyermekeket várjuk, akik szívesen ismerkednének magyar gyerekek-

kel, és együtt töltenének néhány szombat délutánt. Ügyességfejlesztés, játék, közös éneklés, verstanulás, mesemondás és videó nézés. Szívesen látunk olyan segítő szülőket, akik részt vennének ezeken a foglalkozásokon. A 3-14 éves gyermekeket/gyermekeket 11.00-kor átvesszük és legkésőbb 14.50-kor átadjuk a hozzátartozóknak.

Időpont: **minden szombaton**

11.00-15.00 között a társalgóban nagyteremben létszámtól függően.

Részvételi díj: 25 kr uzsonnával

TANFOLYAMOK ELŐKÉSZÜLETBEN:

Repülőgép modellezés-építés, gyermekeknek és felnőtteknek ooo Olajfestés, rajzkör ooo Magyar nyelvoktatás gyermekeknek ooo Néptánc Tűzzománcfestés

JELENTKEZNI LEHET:

0732-687401 info@hungaroclub.com

Szórakozás

JÚNIUS-JÚLIUS-AUGUSZTUS SZÜNET

SZEPTEMBER 3. DISCO

Időpont: 19.00-02.00 Helység: Klub, Celsiusgatan 31, Malmö

OKTÓBER 1. SZÜRETI BÁL

Időpont: 19.00-02.00 Helység: Klub, Celsiusgatan 31, Malmö

OKTÓBER 21. MEGEMLEKEZÉS 1956-RÓL

Időpont: később kapnak értesítést azok, akik jelentkeznek az info@hungaroclub.com címen.

NOVEMBER 26. KATALIN BÁL

Időpont: 19.00-02.00 Helység: Klub, Celsiusgatan 31, Malmö

DECEMBER 3. A MIKULÁS VEN-DÉGSÉGBEN

Időpont: később értesítéstünk (info@hungaroclub.com)

DECEMBER 31. ÉVBÚCSÚZTATÓ MULATSÁG

Időpont: 20.00-04.00 Helység: Klub, Celsiusgatan 31, Malmö

A mindenkori változtatás jogát fenntartjuk! Színházak vendégszerepléséről, előadók előadásairól időben értesítünk.

Szomszédolás Székelyföldön

(Tudósítónktól) Ezzel a többeket csalogató címmel fotó-emlékkiállítás nyílt júniusban a budapesti Sajtóház Mikszáth-termében.

A kiállítást Dr. Szanyi Tibor a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium államtitkára nyitotta meg. A fotókiállítás az MTI, a METRO Hírújság fényképészein kívül Dr. Szalay Attila és László Gyula munkáit is láthatta a közönség, de jelen voltak munkáikkal a svéd-magyar Dr. Lajos Eva Zoka és Dr. Szalontai Éva is.

A vezetőség

P.Szilasi Éva, elnök,
0707-398831, eva@hungaroclub.com

Molnár Tímea, elnökh.

0732-553557, timea@hungaroclub.com

Kelemen Ági, pénztáros,

0702-089019, agnes@hungaroclub.com

Tóth Stefan, titkár,

040-360636, stefan@hungaroclub.com

Bursan Zita, vez.tag,

0707-504578, zita@hungaroclub.com

Kovács Ágnes, vez.tag, 0706-692045

Roos Irena, vez.tag,

0705-190144, irena@hungaroclub.com

com

Járvás Ágnes, vez.tag

Kertész Gitta, vez.tag

Dimén Magdolna, revizor,

magdolna@hungaroclub.com

Majoros Tas, vez.tag,

0730-446766, tas@hungaroclub.com

Írjatok:

info@hungaroclub.com

Látogassátok rendszeresen

honlapunkat:

www.hungaroclub.

HÍREK

• A norvégiai Magyarok Baráti Köre rendezésében április 19-én Oslóban szerepelt a budapesti Bartók Táncegyüttes. A Bartók Táncegyüttes, Bartók Béla és Martin György munkásságát tekintve példának, a népzene-és tánc hagyomány gyűjtését, feldolgozását és széleskörű terjesztését tartja feladatának. A táncegyüttes 1958-ban alakult szak szervezeti támogatással. 1991 óta önfenntartó. Zene- és tánc repertoárja felöleli az egész Kárpát-medencei folklórhagyományát. Az együttes rendszeresen részt vesz magyarországi szakmai rendezvényeken, bemutatókon. Tagjai az együttes munkán túl igyekeznek személyesen megismerni a még fellelhető tánc hagyományokat, és azt saját közösségi életükben tudatosan ápolni.

Az együttesben tudatos utánpótlás, nevelőmunka folyik. Két gyermekcsoport és egy ifjúsági csoport dolgozik rendszeresen a felnőtt együttes mellett. A jelmeztárat eredeti darabokból és készített jelmezekből állították össze, ügyelve a tájegységi különbségekre, illetve egyezésekre. Műsor-számaikat a táncosok az adott tájegység viseletében, élő zene kísérettel adják elő. Az együttes évente mintegy 40-50 előadást tart. Több alkalommal nyertek díjat hazai és külföldi fesztiválokon. Többszörösen Kiváló Együttes. 1975-ben elnyerte a F.V.S. Európa Díjat. (JG)

• A norvégiai Magyarok Baráti Köre rendezésében május 21-én Martinovits Katalin vezetésével az Akershus erőd megtekintésére került sor. Az Akershus erőd, királyi vár méltán tekinthető a középkori norvég várépítészeti legjelesebbjének. Nemesak az idő viharait állta ki V. Hákon Magnusson 1300-as évekből származó vára, de kilencszeri támadás, körülrázás ellenére egyszer sem került az ellenség kezére. Stratégiai szerepe mellett a norvég királyi adminisztráció székhelyeként szolgált évszázadokon keresztül. Gazdag történetét szerelmi intrikák, különböző ármányok fűszerezik. Ha a falak mesélni tudnának... Rabok láncainak csörgéséről, sóhajairól, de a német megszállás alatti kivégzésekről is szólna a történet.

Napjainkban az Akershus erőd Oslo egyik fő turisztikai látványossága – többek között itt található a királyi sírkápolna, és a Norvég Ellenállási Múzeum is. Fesztiválok, koncertek, állami

reprezentációs események teszik élő történelmi színhellyé. (MK)

• A Magyar Köztársaság Nagykövetsége "európai piknik"-re invitálta a Norvégiában élő magyarokat május 1-én az Ekeberg-i szabadidőparkba.

2004. május 1-én új időszámítás kezdődött számunkra. Hazánk az Európai Unió teljes jogú tagjává vált, és mi magyarok végre ismét elfoglalhatjuk méltó helyünket az európai nemzetek körében. Európai uniós tagságunk első éve bizonyította, hogy helyes döntést hoztunk: ha néha nehéz alkalmazkodási folyamat eredményeként is, de élni tudunk a lehetőségekkel, és megtanultuk, hogy mi is felelősséggel tartozunk az Unió valamennyi polgárárt. (MKN)

• Május 25-én Cserna Szabó András író, a kortárs magyar próza, novellairódalom ismert alakja volt a Magyar Köztársaság nagykövetének és Krausz Judit háziasszonynak a vendége a 10. Irodalmi Teadélutánon. 1974-ben született Szentesen, a PPKE BTK magyar-média/kommunikáció szakán végzett. Gasztronómiai újságíró, a Magyar Konyha főmunkatársa is volt. Esszéket publikál az ÉS-ben, Népszabadságban, a Magyar Hírlapban. A *Levin körút* - gasztroesszé, hasnovellák - a negyedik kötete. A beszélgetést Kovács Ferenc vezette.

• Május 28-án az oslói filmbarátok estjén is fellépett Cserna Szabó András író, aki a pompás ételekről, lakomákról szóló filmbejátszások között hasnovellákat olvasott fel legutolsó kötetéből. Majd kötetlen beszélgetés folyt irodalmi, filmes, gasztronómiai témákról.

• A 76. Ünnepi Könyvhét rendezvénysorozatán részt vett könyvheti verseskötetével Kovács katáng Ferenc Oslóban élő író, műfordító. Május 3-án és 5-én dedikált a Szent István téren a Napkút Kiadó sátrában, majd író-olvasó találkozók keretében előadásokat tartott a kortárs norvég irodalomról Budapesten a Katolikus Ifjúsági Mozgalom, Zalaegerszegen a Deák Ferenc Könyvtár és Nyíregyházán a Móricz Zsigmond Könyvtár szervezésében.

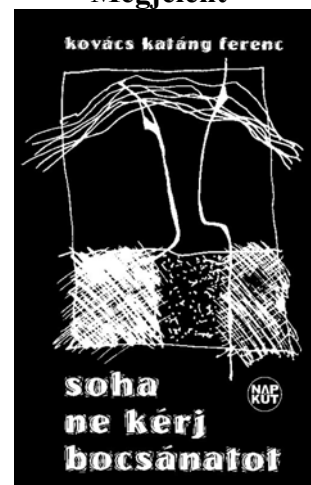
• Az oslói filmbarátok május 11.-i Filmestjén folytattuk a Makk Károly rendezői sorozatot. Ezúttal az 1960-1970-es időszak filmjei volt a téma. Részleteket láttunk az 1960-63 között készült trilógia filmjeiből (Meg-

szállottak, Elveszett paradicsom, Utolsó előtti ember), s szó esett Sarkadi Imre (1921-1961) tragikus életéről, munkásságáról is. Az előadást Kovács Ferenc tartotta, a házigazda Dávolti Barnabás volt.

• A június 15.-i Irodalmi Teadélután vendége Jankovits Irén volt, aki gazdag receptes konyhaművészeti könyvtárából válogatott igen tartalmas beszámolójához illusztrációt. A *Ne csak együnk ... beszéljünk is róla* c. előadás történelmi visszatekintést nyújtott a szakács- és cukrászmesterség titkaiba, az éttermi és kávéházi élet alakulásába, valamint az italok és más élvezetek világába. A Magyar Köztársaság nagykövete rezidenciáján tartott esten Krausz Judit volt a háziasszony. A tea mellé az Irén készítette Balzac parajpalacsintát és a sós szerelmes levelet fogyaszthatták a vendégek. Az alábbi idézet részlet a meghívó szövegéből:

...*a levest idejében kell berántani vita tárgya kis cikkekre vágott/ burgonya és a felkarikázott füstölt virsli nem lehet / puhuláskor felejtsek el magyar polgárim a lightot/ kemény tejfölbe szaporított virulens tojás sárga a jó elegy / és végül a gyöngém mivel nekem is van a vágott kapor / de alatta tűz már ne maradjon csak a leült illat szálljon / s öregegyedve sajnós evés közben egyre jobban szürcsös hangom*
(Részlet az *Élet és Irodalom* 2001/46. számában megjelent Aczél Géza *Frankfurti leves* c. versből)

Megjelent

Szerkeszti:
Kovács Ferenc
ferenc.kovacs@media.uio.no

Horváth Zoltán

BIG WAVE!**II. rész***Kedves barátaink!**Köszönjük mindenkinek az érdeklődést és aggodást. Akkor és ott hihetetlenül sokat jelentett, hogy valaki törődik velünk. Elnézést, ha valaki nem kapott választ, nagy volt a kapkodás. Itt jön végre egy részletesebb beszámoló Tájjföldi kalandunkról. December végén két hétig voltunk az ország déli részén, Krabi város melletti Ao Nang településen.***Folytatás előző lapszámunkból**

15.30 - A hírözön ellenére eldöntöm magamban, hogy itt több hullám nem lesz. Szólok az enyéimnek, sétálnék egyet, de meg kell ígérnem, hogy a partra nem megyek. Persze, éppen arra voltam kíváncsi. Úgy mentem lefele mintha az ellenség frontvonalán kellett volna átlopakodnom. Minden kanyarban előrekémletem és füleltem. Hosszasan ácsorogtam egy-egy fa mögött.

Megvillan a part. Innen már látom, ha hullám jönne, biztonságban érzem magam. Ágyak, csomagok úsznak a parttól kétszáz méterre. Szorgalmasan kattogtatok a fényképezőgéppemmel. Az üzletekből mindent kiürített a víz. Kiérek a partra. Végre embereket látok. Az itt dolgozó helyiek nézegetik a romokat. Dinnyével és vízzel kínálnak! Megilletődve, de mosolyogva bólogatnak a tenger felé. Ma ő nyert. Vagy tíz csónak hever szanaszét összetörve. Ép egy se. Keresem a mi emberünket. Őt nem találtam. Sem akkor, sem később. De érzem, hogy él. Lefényképeztem a csónakokat. Az egyiket a tenger beemelte a parti szálloda medencéjébe. Úgy száz métert előre, és öt méterrel fennebb.. Egy másik csónak egy fenyőnek nyomva roppant ketté. Egy ilyen bárka hatméternyi hosszú, és három tonnát nyom. Húsz embert is elvisz az autómotorjával miközben éktelenül nagy zajt csap.

Most teljes a csend. Eszembe jut az a néhány vitorlás, ami az öbölben volt. Egy még megvan, a többiből itt-ott áll ki egy-egy darab a vízből. Egy felborult babakocsin akad meg a szemem. Nem szeretek ilyet látni.

Átmegek egy másik öbölbe, abba, amelyikbe fentről is belátunk. Itt több a mozgás, egy szálloda s az üzlet már nyitva van. Tévén nézem egyenes adásban az eseményeket. Leülök né-

hány percre. Reménykedtem, hogy időjárás jelentés is lesz de az nem jött. Megtudtam hogy Phuket és Phi Phi hatalmas hullámokat kapott. A képanyag a tévében ekkor még szerényebb volt a mi felvételeinknél. Az

öbölben erős apály. Vajon mégis jön az újabb hullám?

16:00 - Eddig valahogy úgy tűnt ennek a napnak sosem lesz vége, de most ráeszmélek, hogy már csak két óra van sötétedésig. Mi lesz velünk? Itt szállás aligha lesz, még akinek volt, az is elázott. Kint lehetne aludni, az nem is olyan rossz ezen az égövön. Éjszaka is húsz fok fölött van. Csak valahogy nem kívánom ebben a tömegben, amelyik olyan, mint egy fáradt, vert sereg. Hátha haza lehet menni valahogy? Megyek jobbra, miközben nézek balra, csavargatom a fejem mindenféle, de egyetlen ép csónak vagy csónakos sem kerül elő. Megille-

tődött emberek sebesülten sántikálnak. Egyesek mesélnek, mások csak néznek bambán. Közben újabb sziklamászók kúsznak fel s le. Úgy el vannak szaporodva, mint a gyom. Őket a víz s a velejáró hűhó nem érdekli. Végre találok egy csónakost: Mikor megy a következő csónak Ao Nangba? Hálás, amiért jól megnevettettem. Hát ma nem, az biztos. De lehet hogy holnap sem. Megtapogatja ép csontjaimat, és sok szerencsét kíván. Gyalogút felől kéne érdeklődni. Hátha végre a sziklamászóknak is hasznát tudnám venni? De hamar kiderül, hogy a gyalogtúra nem az erős oldaluk. Egy népesebb csoport helybeli üldögél a parton a cókómókjaival és hajóra vár. Akkor már én is biztos voltam benne, hogy nem fog jönni. Egyrészt, mert nincs. Ami megmaradt arra nagyobb szükség van máshol. Mi tulajdonképpen biz-

tonságban vagyunk. Beletörődtem abba, hogy maradunk, és igyekeztem vissza a szálloda felé. Hátha mégis van egy szobájuk? Vagy legalább egy lepedőjük? Igaz, pénz nem volt nálam, de itt az is elképzelhető, hogy később fizetek. Csodálatos emberek. Ekkor indult el az első a cókómókosok közül. A zsákkal a vállán ment át az apályos tengerfenéken. Valahova a semmibe. Többen követték. Úgy vagy húszan. Végül néhány turista a nyomukban. Odaszaladok hozzájuk, egy csónakban érkeztünk ide! Nagyon megörültünk egymásnak, annak, hogy épek vagyunk. Kérdelem hova mennek? Nem tudták, de mert helybeliek, mennek... Ez bölcsen hangzott. Vagy legalábbis

olyan jól, hogy engem is meggyőzött. Szaladtam fel a dombra. Félszemmel követtem a sárban távolodó tömeget. A hegyen a helyzet ugyanaz volt. A pánikmesterek tartották izgalomban az embereket. A sebesültek szenvedtek a melegtől. És mindenki őrizte talpalatnyi földjét. Meglepetésemre Anikó és Krisztina azonnal követtek.

17.30 - Mikor leértünk a partra, s meglátták a sártengert, ahol menni kéne, a lányok megtorpantak. A helybeliek indiánsora már elveszett a távolban. Hova akarsz menni?- kérdezte Anikó. Krisztina, reszketve szólt: Nagyon félek, nem megyek sehova. Magam sem tudtam mi volna jobb, de úgy éreztem, talán mégis mennünk kellene. Ekkor még négyen indultak ugyanabba az irányba: Turisták voltak. Követték őket. Órányit mentünk a sárban a kövek között, egy sziklafal tövében. Ez alatt az egy óra alatt nagyobb veszélyben voltunk, mint azelőtt. Nemcsak a hullámok, hanem a dagály is veszélybe sodorhatott, miközben a sötétben bukdácsoltunk az éles kövek között. Krisztinán az a fajta strandpapucs volt, amiből gyerekkoromban hárompárat szakítottam szét egy nyaralás alatt. Berámázva fog lógni a szobája falán. Az alatt az egy óra alatt több telefonhívást és üzenetet kaptam. Ekkor kezdtek megjelenni a tragikus hírek a médiában.

18.30 - Kiértünk a Holy Land Resort bungalókhoz. Volt autó és nyugodt ember. Kicsit elhúzódtott, amíg került valaki aki elvitt, de ez már nem számított. Olyan büszkék és boldogok voltunk mintha legalább ázsiai őseinket fedezték volna fel. Sikertelt felhívni a szállodát is.

20.30 - Visszaértünk Ao Nang-ba. Az utat a rendőrség lezárta, az utolsó kilométert gyalog kellett megtenni. Érthető volt, az aszfalton kb. 20 centiméter homokot rakott le a szél. Csónakroncsok meredeztek az égnek, némelyikből annyi maradt meg, mint Hemingway cethalából. A parti épületek bőven kaptak vizet, de semmi nem dőlt össze. A kedvenc vendéglőnknek a teraszát alaposan megcibálta a hullám de már szorgoskodtak körülötte. S ugyanez volt máshol is. Rengeteg ember futott előre hátra seprűvel, lapáttal, fűrésszel vagy csak úgy pusztá kézzel. Meglepett és jólesett ezt látni a benuult tömeg helyett.

Hazaértünk a szállodához, a Krabi Resorthoz. Az épületet nem érte víz, 8-10 méter magasan fekszik kb. 150 méterre a víztől. Kérdeztük mi lett a parttal, a vendéglővel, a bungalókkal. Thai barátnőnk nevetve mondta: - Hát azok kaptak bőven.. De mind megvagyunk...

21.00 - Újra tévé közelben. Rengeteg a hír, de nincs új képanyag. Kép nélkül nem fájnak a számok.

21.30 - Enni kéne valamit. Mintha látunk volna egy nyitott vendéglőt. Hamar

rátalálunk, jól kiválik a sok sötét hely közül. Szívesen beszélénk másokkal, de a legtöbben csendben és megilletődve üldögélnek. És hamar távoznak. Mi is. Özönlenek a telefonüzenetek. Aggodalom és öröm vegyül, hogy jól vagyunk.

A következő napon távoztunk Ao Nangról. Többször végigsétáltunk a parton. Rengeteg ismerőssel találkoztunk. Az angol házaspárral: Mick és Julie. Barcelona mellett van szállodájuk, és 25-én együtt voltunk Phi Phi szigeten. Good timing! Megyünk tovább. Norvég bűvartársaink, Else Lill és Kristian. Őket csónakban érte a hullám és a bozóttban kötöttek ki. A kóbor kutyák is mind megváltak.

Minden nap önkéntesen takarítjuk a strandot: hajódarabok, deszkák, kövek. A helyiek éjjel nappal dolgoznak. Gyorsan javul minden. Minden tiszta, majdnem minden nyitva van. Már a tengerben is fürdenek. A parti fikuszpálmák levelei sárgulnak. Nem szeretik a sós vizet. Így jól látszik meddig csapott fel a hullám.

Úgy 15 méternyire.

Otthonról egyre komorabb üzenetek érkeznek. Próbáljuk kizárni a tévénézést. A helyi újság árnyaltabb.

Lassan ugyanolyan jól éreztük magunkat mind a tsunami előtt. Igaz, volt még hullámiadó, de az csak kitalált volt. Megilletődve néztük a pusztításokat a tévében. A tragédia a turizmust illetően két helyre koncentrált: Khao Lak és Phi Phi szigetére. A halottak 90%-a ezeken a helyeken pusztult el. Phi Phi-n előtte való nap jár-

tunk, az utolsó napon. Ott mindent újra kell építeni. Tőlünk úgy 30 kilométerre volt, de sokkal nagyobb vízözönt kapott. Khao Lak talán még borzalmasabb. Sok más hely viszont inkább hasonlít a mi történetünkhöz, de ez otthon nem látszott. Néhány napig csak távoztak a turisták, de amikor eljöttünk már érkeztek újak is. Tájföld csodálatos ország, csodálatos emberekkel! Akár most is visszamehetnénk.

Az utóbbi időben sokat tanultunk a tsunamiról. Legalább annyit kellett volna tudnunk róla, hogy földrengés után szinte kötelezően van ilyen. Ezt az információt 08:00 és 11:00 között a helyi hatóságok könnyűszerrel kiküldhették volna. Annyi biztos, hogy ez a hiba többet sehol a világon nem fog előfordulni. Együtt érzünk azokkal, akik nagy árat fizettek ezért.

Horváth Zoltán

(A szerző fotóival)

A MAGYAROK TÖRTÉNETE - 3

Arról nem szól a krónika, hogy Árpád vezérünk miért kapta nevét az árpáról. De ez is megerősíti a történészek feltételezését, hogy őseink ismerték a földművelést, a föld értékét. Így aztán, amikor a messze híres, gazdag Duna-menti vidékre értek, nemcsak azért kívántak ott megtelepedni, mert az őseik között számon tartott világhíres hun király, Attila egykori országának tudták, hanem, mert azt vallották, hogy ott van hazájuk, ahol sejtelmesen kék az ég, selyemzöld a fű, halban gazdagok a folyók, és még a járás is könnyebben esik, mint máshol. A Kárpát-medence akkor egészen más volt, mint manapság. Úttalan erdők rengetegében sok volt a vad, az Alföld is erdős és mocsaras volt, édesfűvű, dúsan nőttek a nyírfák, mocsári tölgyek, bölény és vadmacska tanyázott mindenfelé.

Hogy megbizonyosodjék arról, hogy csakugyan így van ez, Árpád vezér okos hírszerzőt küldött előre, az pedig, miután az mindent megszemlélte, s beszél a helybeliekkel, mindenről beszámolt neki. Kusidnak hívták azt

az embert, aki a Dunából kula-csában vizet, a mezőkről füvet, a földekről fekete rögöt vitt s tett Árpád elébe. Vezérünk ekkor szép fehér, aranyosan felszerszámozott paripát küldött az ott lakó avarok fejedelmének. Cserébe földet, füvet és vizet kért. Szvatopluk, a gepidák és az avarok leszármazottainak fejedelme pedig mosolyogva megengedte, hogy anynyi földet, füvet és vizet kapjanak, amennyit csak akarnak.

Árpád vezér és vitézei ezután szép komótosan bejöttek Pannóniába, és magukénak tudták a földeket, a mezőket és a folyókat. Szvatopluk megbánta elhamarkodott ígérését és harcba kezdett, a Duna melletti egyik mezőn, amit Pestnek, mai szóval Kemencének neveztek. A csatában a honfoglalók győztek, de megbékéltek az avarokkal, akiknek vigyázói lettek mindenfelé az országban. A honfoglaló törzsek közül a meyeriek a Vereckei-szoros felé vezető utak mellé települtek. Meggazdagodtak és közülük került ki aztán a magyarok fejedelme, Géza, államalapító István királyunk bölcs apja.

Tar Károly

Lovagolunk, tevegelünk

A csikósok lovagolnak,
hegyre-völgyre szétrappolnak.
A hajcsárok tevegelnak,
arabusul nevetgelnek?

Megy a juhász szamarháton.
Ő miért nem szamarolhat?
Jön a kanász a dombháton.
Ő talán majd disznólkodhat?

Nyáját őrzi ott a pásztor.
Kedves, nyájas, öreg cowboy.
Tehelnél egyszer-máskor,
kedve kerekedik párszor.

Amott a szürke ormányos,
akit kisgyerek kormányoz,
Elefántol vagy lovagol,
miközben messze csatangol?

Zebra hátán üldögélve,
zebrálhatunk dülöngélve?
Rajta mehetünk át a zebrán,
a lámpa zöld fénye láttán?

Kinek madarolni kel kedve,
felülhet a strucc hátára.
Madárlábát sűrűn szedve,
vágthat vele a határba.

Lovagoljunk, tevegeljünk,
szamaroljunk, teheneljünk.
Zebrálhatunk, struccolhatunk,
kedvünkben míg ki nem fo-
gyunk!

A magyarok bejövetelének
ábrázolása a brünni
Thuróczy-krónikában

Édes Hazám, fogadj szívedbe,

írja egyik versében József Attila, 1937-ben, öngyilkossága évében. Tudjuk, hogy a Haza akkor, 1937-ben, nem ismerte igazán nagy költőjét; Faludy György, a ma még élő kortárs-barát is azt vallotta a minap: körülbelül hatvanan tudták akkor József Attiláról, hogy a korszak legnagyobb hangja általában keserű és önvádoló. „Mindannyian zavartan írtunk, mindannyiunknak rossz volt a lelkiismerete. Vádtuk magunkat, hogy nem voltunk eléggé jók” Temetésén a balatonszárszói temetőben 25-30 ember vett részt. 1938 januárjában a Szép Szó gyászborítékos száma kizárólag József Attilával foglalkozott. Németh Andor, a másik barát írja: nem szerettük eléggé.

Azóta eltelt 68 év. Szeretjük ma eléggé József Attilát? Őt, aki időközben bekerült az iskolai tankönyvekbe is; tudjuk, nem mindig hozzá méltó vagy igazságos módon. Vajon szívébe fogadta őt a Haza halála után? Azt hiszem, igen, látva-hallva ebben a századik évben a költőt idéző embereket, időseket és fiatalokat. Mi itt Svédországban megkérdeztünk néhány irodalombarát vagy az irodalommal foglalkozó embert, hogy valljanak József Attila-képükről.

Kérdéseink:

1. Melyik a kedvenc József Attila-versed? Miért?

2. Mít jelent számodra József Attila? Mikor, hol talákoztál vele, költészetével? Hogyan hatott rád? Mít tanulhatunk tőle? Miért, miben követendő (követhető)?
Íme néhány válasz:

László Katalin, volt kolozsvári színésznő:

1. Mama, Kései sirató — mert az Anya iránt érzett szeretetet és a nyomort tükrözi.

2. József Attila a szegényeket védi, oltalmazza. Versei azt üzenik: a szegényekkel kell érezni. Ezért hatott rám.

Már gyerekkoromban szavaltam verseit. A Mama című versével felvételiztem a színiakadémiára. Később a kolozsvári színházban is szavaltam verseit.

Ligeti Pál:

1. Medvetánc, A város peremén, A Dunánál.

2. Költészete az európai emberé. Bizonyosság és biztatás, hogy a szenvedésben is megőrizhető a vállalt sajátosság. József Attila, akár Petőfi, Kós, Karácsony, Örkény és oly sokan mások — úgy magyarok, hogy génjeikben hordozták a Kárpát-medence olvasztótégelyének melegét, s az alkotáshoz szükséges hőfokát az életnek.

Nevével is tanít. Azt tanítja, hogy nem hagyható el teljes nevünk, ő nem lehet csak József, vagy csak Attila. Időszzerűségét az adja, hogy a szegények költője volt. A szegénység pedig életünk állandója.

Mondandója és forma-tudása, nyelvi leleményei egyaránt Ady Endre utáni költészetünk élenjárójává avatják. Medáliák című költeménye 12. részét így fejezhetők be:

*A szentség-sziporkából részt remél,
a sziürke, mit a józanész felél,
a kibuggyanó vörös melege,
a zöld őserő nyugalom-jege.*

József Attila a szívember. A Bartók Rádióban naponta hallgatva műveit rádöbbenhetünk, hogy alig van verse, amelyből hiányzik a szív, amelyben nyüzsgés, rajzás van, amelybe belelépnek, amelyre piros fedőt raknak, amely tiszta, muzsikál, amely tavasz, bánat marja, büszke, süket, meleg, tükröz, fűrészhető stb.

Azért is szeretjük, mert szívünkben szívnünkhez szól legszebb anyanyelvünkön: *”mintha szíved szívem volna”*.

Henriksson Katalin:

1. Nem e g y kedves versem van, hanem több is. Tematikusan csodásan fájdalmasak anyasirató versei, ezek közül akárhányat felsorolhatnék, hisz végtelenek, mert lényegében minden érzelmi versében siratja gyermekként az elvesztett anyát. Hogy néhány címet említsek: Kései sirató, Az a szép, régi asszony, Gyermekké tettél, Boldog hazug, Temetés után, Mint gyermek, Anya, Én nem tudtam, Ajtót nyitok. Folytatni lehet, sajnos, végtelenül. Gondolj csak az Ódára vagy az Elégiára. Más, hátborzongatóan szuggesztív verse az Iszonyat, gyönyörű és egy életre szólóan

enigmatikus az Eszmélet, csodálatosan lüktető, zaklatott A hetedik. A Reménytelenül világklasszis; a magány felkiáltójelei; végtelen, hátborzongatóan szomorú, reménytelen egyedüllét tükrözése. Attila nyelvezete egyedülálló, kifejezőeszközei páratlanok a magyar lírában; a világ vesztesége, hogy magyar volt. Ugyanakkor talán nem írt volna ilyen verseket, ha nem magyar. Ebben már benne van a válasz a 2. kérdésre is talán. József Attilát olvasva az ember lelke örvend, hogy megértheti a költőt, akit sem életében, sem halálában igazán nem értékelt az utókor.

József Attilával persze kisiskoláskoromban találkoztam először és az élmény maradandó volt; még ma is tudom az Altatót vagy a Mamát, ki nem emlékszik ezekre? Sajnálattal kell viszont bevallanom, hogy az akkori ideológia hatása negatívan befolyásolta gyerekkori József-képemet: a szocialista Attila nem tetszett, hisz hamis volt. Szerencsére ez a stigma azóta lemosatott róla és most már megnyilvánul az igazi Attila. Ideje volt, hogy kihámozzuk a lera-kódot guanóból.

Hogy mit tanulhatunk József Attilától? Nem tudom. Nem tanár, ember, bár pedagógusnak készült, ahhoz túl enigmatikus, komplikált és elérhetetlen. Élete egyetlen fájdalom; tragédiák halmaza, a magányosság megszemélyesítője volt életében, félremagyarázott volt halálában.

Nem követendő (mert ahhoz túl más), nem követhető (mert ahhoz túl egyedi). Csodálni nyelvezetét lehet viszont mindhalálig.

Költészete, amely élete kifejezőeszköze volt, érzelmeket kelt bennem, lelkiismeret furdalást és nagyon nagy megbánást, lényegében nem is tudom, miért, csak talán azt tudom, hogy Nagyon fáj.

Várjuk olvasóink jelentkezését:

Egészítsd ki a fent vázolt

József Attila-képet a Te gondolataiddal!

Az ankétot
Boross Katalin
készítette.

Magad, uram, ha tankönyvíród nincsen!

Miből tanítsam unokám magyar nyelvre? - teszi fel a kérdést a szerkesztő a Ligetben. Mindent beszerez a gondos nagyapa: írólapot, ábécét, tankönyvet, munkafüzetet, fogalmazást, háztartást. De valahogy nem folyik úgy a tanulás, mint kellene. Valami olyan könyv kéne, amiben minden benne, ami szükséges, mármint 2005-ben, Lundban.

Most nem foglalkozom ez utóbbival: tehát mi szükséges nyelvi gye-
rekeinknek, hanem mint svédországi magyartanár folytatom a témát: ilyen könyv nincs. Sajnos, nincs egységesen használható, külföldön (nyugaton) élő 3-18 éves magyarul beszélő gyerekeknek kidolgozott tankönyv. (A két éve megjelent Haza a magasban című könyv jó nyelvi képességű középiskolás diákokkal használható.) Vannak ilyen típusú 20-30 éves nyelvkönyvek, szöveggel-képpel, de ezek már elavultak (pl. a fagyfalt 2 forintba kerül, az édesanya a kemencénél főz) vagy a könyvek szövegei nehezek, szemléletükben, stílusukban, témájukban idegenek a mi gyerekeink számára. A szöveg nehezen érthető: 2-3-4 tagú összetett mondatok, régies szóhasználat vagy ellenkezőleg: teljesen újszerű, szokatlan szavak és szókapcsolatok. Az itteni gyerek általában nem érti a szövegben előforduló szójátékot, hasonlatot, közmondást, fokozást.

Egy szó, mint száz, gyerekeinknek testre- vagy inkább nyelvükre szabott szöveg, anyag kell. Nyelvi tudásuk behatárolt. De ez a nyelvi tudás, a nyelvi készség fejleszhető, ha megfelelő nyelvi anyagot kap a gyerek, gyakorlásra. Megfelelőt, vagyis: nyelvi tudás-szintjének és korának megfelelőt. Így dönt az élet: a tanár maga alkot szöveget, gyakorló anyagot egy-egy nyelvi jelenség megértéséhez, gyakorlásához.

A kicsiknek szóló mondókák, kiszámoló költött, rimes szövegek, ezeket nem lehet megváltoztatni. Az egyszerűbbeket tanítsuk gyerekeinknek, szemléltetéssel! De például a mondák, mesék olvashatatlanok és érthetetlenek a magyarországi könyvekben megjelent formájukban. A szöveget le kell egyszerűsíteni, át kell fogalmazni

a történetet, a leírást, a párbeszédet rövid, egyszerű, egyértelmű és pontos szavakkal fejezzük ki.

Természetesen nem lehet (és nem is kell) átdolgozni azt a néhány irodalmi alkotást, amelyet gyermekeinknek érdemes megismerniük. Pl. a Hét krajcár eredeti formájában olvasandó, és el is olvassák a gyerekek, ha előzőleg a nyelv és az olvasás gyakorlásával eljutottak egy olyan nyelvi szintre, amely szinten már nemcsak könnyen olvasható a Hét krajcár, hanem érthető, sőt: élvezhető is.

De az ilyen igényes, jó olvasási és szövegértési készséget feltételező szövegek előtt egyszerű leírások, elbeszélések gyakorlását javaslom. Hasznos dolog 10-20 soros párbeszédek olvasása, elmondása valamint kiejtési és helyesírási gyakorlatok alkalmazása a magyarórán.

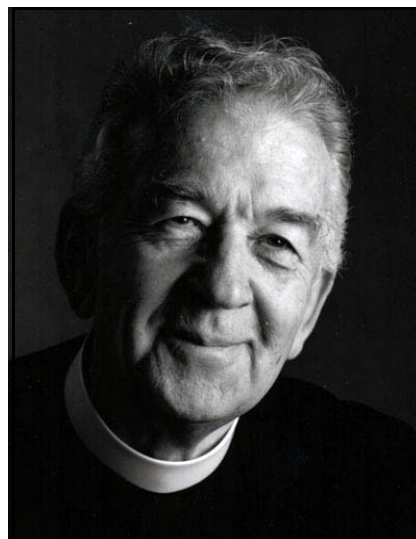
És akkor még nem szóltam a történelmi, földrajzi, néprajzi témájú szövegekről! Itt is szabály: a szöveg legyen egyszerű, egyértelmű, világos történetvezetésű, logikus, szakszerű. A nyelvtanulás mellett a logikus gondolkodás készségét is megszerzi a gyerek. A zavaros, a fecsegő, a személyeskedő vagy kioktató beszéd, stílus nem fejleszt, hanem rombolja a gyerek személyiségét. Legyünk tárgyilagosak kijelentéseinkben!

Végül röviden szólok a témáról, a tartalomról. A szöveg, nyelvi anyag témája legyen a gyerek életkorának és érdeklődésének megfelelő.

A kisgyerek szókincse legyen „földközeli”, a környezet, a mindennapi élet, a látható természet szavai, kifejezései. A tudattal együtt, a tudat részeként alakul ki ekkor a helyes nyelvhasználat (szavak, nyelvtani szabályok). A mese (a magyar népmese) csak később jöjjön, mikor a gyerek egy bizonyos szinten már ura anyanyelvének.

Tanácsom hát a nagyapáknak, család tagoknak: figyeljék a gyermek nyelvét és ennek ismeretében segítsék a gyereket új szavak tanulásában, a helyes kiejtésben, mondatalkotásban. A példa: a mástól hallott (kapott) nyelv ragadós.

Boross Katalin

Terray László kitüntetése

D. Terray László norvégiai magyar lelkeszt a norvég király a közelmúltban a királyi érdemérem arany fokozatával tüntette ki.

A kitüntetést a király megbízottja Rådeban nyújtotta át mintegy százhatvan egyháztag jelenlétében. A király egy későbbi időpontban kihallgatáson fogadja majd a kitüntetett.

**Ha nem számítógépén,
www.hhrf.org/magyarliget
címen, hanem nyomtatott
formában óhajtja olvasni a dél-
svédországi magyarok ingyenes
családi lapját, kérjük, hogy a
postaköltséget küldje a
PG 404 86 10-2
bankszámlára
és mi postázzuk Önnek a lapot.**

MAGYAR
Liget

dr Békássy N. Albert ER

Lovagok, lovagrendek

A hit védelmezői és a rászorulókat segítői - "pro fide et pro utilitate hominum"

Mostanában több svédországi magyart tüntettek ki különféle lovagi címmel: Békássy N. Albert, Bihari Szabolcs, Bokor Domokos, Mihály Ferenc, Tamás Gábor mkl., Tar Károly mkl. és mások szerepelhetnek egy ilyen, minden bizonnyal egyre bővülő összeírásban. Ezért örömmel fogadtuk főmunkatársunk sorozatindító írását, amelyben az ismeretebb lovagrendekről nyújt olvasóinknak tájékoztatást.*

Kik voltak a lovagok -szerzetesek?

A lovagrendek gyökerei az ősi múlt szent rítusaiba nyúlnak vissza, akárcsak a bajvívás, a lovaggá ütés. Vallási eredetük pogány, csak a hűbéri gondolkodás tette keresztényé őket. A lovagrendek tulajdonképpen csak magának a lovagi rendnek elágazásai. A lovagság ugyanis szent testvériség volt, a felvétel ünnepélyes avatáson történt. Az első nagy rendek, a Johanniták, a Templomosok és a Német Lovagrend szerzetesi és hűbéri eszmék kölcsönhatásából születtek, de csakhamar nagy fontossággal bíró politikai és gazdasági intézménnyé váltak. Fő céljuk többé már nem a lovagi erények gyakorlása volt. Vallási törekvéseik háttérbe szorultak a politikai és pénzügyi szerepük mellett. Az újabb keletű lovagrendekre várt az eredeti elgondolás felrészítése, amely szerint a lovagrend afféle klub, társulás, arisztokratikus szövetség. Leginkább a lovagi fogadalmakból látszik, hogy az akkori felfogás szerint mi volt a lovagrend lényege. Minden rend megkívánt bizonyos fogadalmakat, de vannak a rendektől független, egyéni és alkalmi fogadalmak. Aki fogadalmat tesz, valamilyen önmegtagadást vállal, hogy az ösztönözze az ígéret végrehajtására. A középkori gondolkodást minden részében átjárja a kereszténység. Egy szűkebb körnek, az udvar és a kastély lakóinak gondolkodásában is

a lovagság eszménye uralkodik. Egész eszmerendszerüket az a fikció hatja át, hogy a lovagság uralkodik a világon. Ez az elképzelés néha még a transzcendens dolgok területére is kiterjed. A lovagi eszmén alapuló társadalom illúziója különös ellentétben áll a valósággal. A lovagságnak mint a lovagi élet felmagasztosított formájának fogalmát úgy definiálhatjuk, mint olyan esztétikai eszményt, mely etikai eszmény alakját ölti. Alapja a heroikus képzelgés és a romantikus érzület. De a középkor még nem ismerte a nemesebb életnek a vallástól független eszmei formáit. Éppen ezért a jámborságnak és az erénynek kell a lovagi élet központjában állnia. Az antik élet fényére való törekvés, amely a reneszánszt jellemzi, a lovagideálban gyökerezik. A középkori lovagi eszme a lovagi kultúra szűk körben virágzott, távol állt attól, hogy irányítsa a középkori történelem menetét, inkább másodlagos tényező a kor politikai és társadalmi fejlődésében. A nemességet tekintették a legfőbb társadalmi erőnek, a valóságosnál nagyobb jelentőséget tulajdonítottak neki, az alsóbb osztályok fontosságát pedig alábecsülték. Még jóval a középkor után is úgy ítélték meg, hogy a

lovagság és a doktori cím bizonyos tekintetben egyenlő értékű. Ez a párhuzam mutatja, hogy milyen magas erkölcsi értéket tulajdonítottak a lovagi eszméknek. A lovag és a doktor méltóságát úgy fogták fel, mint a két legmagasabb rendű tulajdonság, a bátorság és a tudás megszentelt formáit. Ha lovaggá ütik, a tettek embere eszményített magaságokba emelkedik, míg a tudomány embere a doktorrá avatással nyeri el felsőbbségének elismerését. Az egyik hőssé, a másik bölcsé nyilvánítja az embert. Mindkét esetben szertartásos felavatás jelzi, hogy az illető magasabb életcél követésére szenteli magát. De a társadalmi életben mégis sokkal nagyobb szerepet játszott a lovagiasság, mert az erkölcsi értéken kívül bőven tartalmazott nagy hatású esztétikai elemeket is. Keresztény szerzetes olyan római katolikus, vagy görögkatolikus/keleti vallású személy, aki lelki tökéletesség nagyobb eléréséért elkülönül a világtól és kolostori közösségbe vonul. Szüzességi ill. engedelmességi

Kép a harmadik keresztesháborúból

fogadalomra kötelezi magát. A szerzetesek egy része a szemlélődő életmódnak és a világegyetért való imádságnak (monasztikus rendek: bencések, ciszterciek), más részük az aktív életnek, lelkipásztorkodásnak (kanonok-rendek: premonstreiek, ágostonos kanonokok), a hittérítésnek, prédikálásnak és a szegénység eszményi megvalósításának (koldulórendek: domonkosok, ferencesek), a betegápolásnak, hadakozásnak és az úton lévők védelmének (lovagrendek: johanniták, templomosok) szenteli magát. Az általuk létrehozott irodalom más-más műfajokat és eszményeket képvisel.

A templomosok

A fegyveres harcokban és gazdasági vállalkozásban is részt vevő rend, 1118-ban alakult a jeruzsálemi Salamon templom melletti rendházukról kapják nevüket, fő feladatuk a záradokok oltalmazása. A XIII. századra hitel- és pénzügyleteikkel behálózta egész Európát és jelentős területeket is birtokoltak európai államokban, csak a pápát ismerték el maguk felett, ezért Szép Fülöp király inkvizíciós perrel leszámolt velük. A feloszlott rendtartomány magyarországi tagjait a Johannita Rend Zágráb melletti Szent János rendházba gyűjtötték össze, ahol a rend birtokainak egy része biztosította tisztességes ellátásukat a zágrábi püspök gondviselése alatt. Feltehetőleg azonban, a lovagok nagy száma miatt más rendházakat is kijelöltek számukra, így talán az esztergomi és a vránai rendház lehetett még menedéke a hivatalosan megszűntnek nyilvánított és kihalásra ítélt templomos lovagrendnek. A testvér-lovagrend és a birtokok, sőt a tekintély hivatalos utóda a Johannita Lovagrend lett. Az ország jogi életében, a rendházaik mellett felállított ispotályok pedig a közjótékonyság és betegápolás terén játszottak fontos szerepet.

A Német lovagrend

1191-ben gyógyító rendként jön létre, II. András Erdélybe telepíti őket határvédelmi feladattal, de túl önálló hatalmuk miatt ki is űzi őket, 1225-ben Lengyelországba költöznek, (porosz Marienburg) mai

Malmborkban www.zamek.malbork.pl/en/index.html lesz a székhelyük,

Szent György lovag

tában legyőzi, hűbéresévé teszi, Brandenburgi Albert nagymester protestáns hitre tér és kisajátítja a rend birtokait. A Német Lovagrend nem tudott a többi rendhez hasonlóan - olyan eredményesen - szerepelni a lovagrendek közötti versengési harcokban, mert ellene a két nagy rend mindig összefogott. Ezért sohasem tudott akkora szentföldi hatalomra szert tenni, mint akár a johanniták, akár a templomosok. A három nagy lovagrend közül mindvégig a német lovagoknak voltak a leggyengébb pozíciói.

Ma két Máltai Rend működik

A 905 éve létező Johannita Lovagrend a reformáció idején vált két ágra. A nemzetközi jog ma három lovagrendet ismer el: a római katolikus Máltai és Szent Sír rendet, valamint a protestáns Johannita lovagrendet. Ez utóbbi, a Jeruzsálemi Keresztelő Szent Jánosról elnevezett

Ispotályos (kórház) Lovagrend 1070 körül betegápolási céllal jött létre, állandó katonai készséggel. A rend élén a nagymester áll, három fokozatot ismer: *Ehren Ritter* – rövidítve ER = tiszteletbeli lovag; *Rechts Ritter* – RR = jogi lovag és *Kommendator* – K ill. *Ehren Kommendator* — EK = tiszteletbeli commendátor. A rend tagjának paláttal kell rendelkeznie ha komoly munkát végez, néhány év múlva megkapja a nyolcágú fehér johannita keresztet. A Johanniták működése középpontjában a temp-

lom és az ispotály, továbbá az ispotály áll, célja elsősorban protestáns intézmények támogatása. Németországban a katolikus Máltaiakkal együtt a Vöröskereszt munkáját látják el. A Johanniter International, a lovagrend felekezeten felüli nemzetközi segélyszervezete (JOIN) 14 országban majd 30 ezer főállású és 100.000 önkéntes segítőt tömörít. Világszerte karitatív — szeretetszolgálati, szociális feladataik mellett fontos célkitűzésük pl. az elsősegélynyújtás európai szabványosítása. Európában a járművezetői jogosítvány megszerzéséhez csak Magyarországon, Németországban és Ausztriában kötelező elsősegélynyújtási vizsgát tenni, Svédország-

A Pálós rend jelvénye

ban és Angliában például ez nincs így. A rend karitatív tevékenységének operatív szervezete, a Magyar Johannita Segítőszolgálat 1989-ben alakult meg **Hajós József** kezdeményezésére, majd **Vajna Zoltán** és **Gosztonyi Miklós** vezetésével fellendült. Napjainkban **Porcsalmy László** vezeti sokirányú fejlődését országszerte. A szolgálatnak mára 11 helyi szervezete van: 7 Magyarországon, egy-egy pedig a Felvidéken, Kárpátalján, Székelyföldön és a Partiumban. A protestáns hitelveket valló, az egyházi hierarchiától független, de azzal szorosan együttműködő szervezet számos egészségügyi és szociális intézménnyel van közvetlen kapcsolatban. A szolgálat célja a protestáns intézmények, iskolák, szeretetotthonok, fogyatékos otthonok és kórházak támogatása, ugyanakkor vallási és etnikai megkülönböztetés nélkül igyekeznek más, szükségét szenvedők sorsán is könnyíteni. Napjainkban több mint 90 országban hozzávetőlegesen 200 kórházat tartanak fenn. Tavaly gyűjtést indított a kárpátaljai magyar intézmények megsegítésére, amellyel eddig öt intézmény — három óvoda és két református parókia — felújítását kezdték meg.

Folytatása következik

* mkl. = Magyar Kultúra Lovagja

Tudnivalók a World University-ről

Elkészül Fodor Béla új, rendkívül gazdag honlapja, amelynek angol, svéd, magyar, román szövegeiből idézünk az alábbiakban.

(<http://worlduniversitycenter.net>)

Az embernek többet kell teljességében/egyetemesiségében tudnia mind önmagáról, mind a szűkebb-tágabb értelemben vett világról. De hogyan tud az emberiség felfedezni az eddigi hagyományosnál egyetemesebb mezőskálájú bölcsességforrásokat, tudásszerzési és tudatában való kiteljesedési lehetőségeket? Alkalmask-e erre jelenlegi, többnyire sablonizálódott rendszereink? Jelenleg hiányzik az egyetemes vezérszemlélet, egy vezértan, mely egyesítve tartalmazza a Világegyetem - a planétánk jelenlegi evolúciós szintjének megfelelő - potenciális perspektívájú egyetemes-kultúrevolúciós szemléletet... Az emberiség még mindig bele van temetkezve a földi élet mindennapi apró-cseprő problémáiba, különféle anyagi-érzéki érdekektől vezérelve és nagyon kicsinek és tehetetlennek érzi magát ahhoz, hogy élet-kulturális szekerűdjét száznyolcvan fokos szögben megfordítva, ne csak siránkozzon múltandó emberi sorsán, hanem felismerve azt hogy életének és tevékenységének fő lényege egyetemes, emberi mivoltában való kiteljesedése kell, hogy legyen. Mindent meg kell tennie eme cél megvalósítása érdekében, hogy ne érezze továbbra is jelentéktelen porszemként magát a körülötte és vele együttforgó végtelen világegyetemben, hanem egyénileg kiteljesedve merje egyetemes

perspektívában befolyásolni az életét, társadalmát... Nem kell ezt keresni sehhol máshol, csakis itt a Földön, ahol éppúgy megtalálható mindenütt, mint bárhol a Világegyetemben. Ez a szellemi dimenzió ott van az Emberben, melyet éppen csak fel kell éleszteni vagy újraéleszteni mélyálomban lappangó állapotából

Így születhetik meg vagy születnek újra a jelenlegi kozmikus kor-

szakunk küszöbét átlépő Új, Igaz, Egyetemes mivoltában egyénileg kiteljesedett Kultúremler, és az ilyen egyének együttműködéséből létrejövő egyetemes-tudattól vezérelt harmonikusan együttműködő új planetáris, plurikulturális hagyománytartalmú társadalom. Olyan, amelynek egyénei egyeztetni tudják jelenlegi földi érdekeiket, identitásukat az egyetemes-evolúciós érdekekkel....

Magyar Liget www.hhrf.org/magyarliget

Felelős szerkesztő: Tar Károly
222 40 Lund, Landsdomarevägen 1, tel./fax: +46 46 145 364,
k.tar@comhem.se

Honlapszerkesztő és tisztafej: Balázs Viktória
Főmunkatárs: Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz

Fiókszerkesztőségek:

Koppenhága: Lázár Ervin Járkáló és a Látó kör tagjai, hamv.laz@get2net.dk
Kristianstad: Molnár Gergely **Lund:** Boross Kálmán borosskalman@hotmail.com
Malmö: Dr. Szalontai Éva evaszal@axelero.hu **Oslo:** Kovács Ferenc ferenc.kovacs@media.uio.no

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja.

A lapot a lund-i magyar egyesület és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

FÖRENINGSBEV
Magyar Liget
Landsdomarev. 1 / 9
222 40 LUND
SVERIGE

Till